

TANITIM

- Bir şeye ilgi, mensubiyet ve aidiyet ifade eder.
- İsmi mensub, yapıldığı kelimeye ilgili, alakalı, ..e ait gibi manalar verir.
- Dilimizdeki evrensel, yasal, kurumsal, tarımsal ve ifadelerdeki sel/sal eki karşılığıdır.
- Arapçadan Türkçeye geçen, kelime sonlarında şapkalı - î – harfiyle kullanılan; Dinî, İlmî, Hukukî, Nizamî vb türden kelimelerin Arapça karşılığıdır.

KURALLAR

- Kelimenin son harfinin harekesi kesra yapılır ve şeddeli Yâ ى eklenir.
- Müennes kullanımlar için şeddeli Yâ ى dan sonra yuvarlak Te ة eklenir.
- Kelime sonunda Yuvarlak Te ة varsa atılır.
- Kelime sonunda harekesiz bir harf varsa atılır.
- İsmi mensubu yapılan müzekker kelimeler, cemi müzekker salim gibi ون ile çoğul yapılır.
- İsmi mensubu yapılan müennes kelimeler, cemi müennes salim gibi ات ile çoğul yapılır.

KULLANIM ALANI**1. Kelimelere ilgili alakalı ve ..e ait gibi manalar verir.**

Din – Dinî	دِين – دِينِي
İlim – İlmî	عِلْم – عِلْمِي
Kitap – Kitapla ilgili	كِتَاب – كِتَابِي
Güneş – Güneşle ilgili	شَمْس – شَمْسِي
Hicret – Hicrî	هَجْرَة – هَجْرِي
Tarım – Tarımsal	زَرَاْعَة – زَرَاْعِي

İslam – İslamî	إِسْلَام – إِسْلَامِي
Sünnet – Sünnete Ait/Dair	سُنَّة – سُنِّي
Tıp – Tıbbî	طَب – طَبِي
Ay – Ayla ilgili	قَمَر – قَمَرِي
Milat – Miladî	مِيلَاد – مِيلَادِي
Ticaret – Ticarî	تِجَارَة – تِجَارِي

2. Meslek ifade eden kelimeler türetilir.

Bahçe – Bahçıvan	بُسْتَان – بُسْتَانِي
Siyaset – Siyasetçi	سِيَّاسَة – سِيَّاسِي
Uzay – astronom	فَلَك – فَلَكي

Meyve – Manav	فَاكِهَة – فَاكِهِي
Hukuk – Hukukçu	حَقُوق – حَقُوقِي
Spor – Sporcu	رِيَّاضَة – رِيَّاضِي

3. Renk ifade eden kelimeler türetilir.

Gümüş – Gümüş Rengi	فِضَّة – فِضِّي
Portakal – Turuncu	بُرْتُقَال – بُرْتُقَالِي
Bal – Bal rengi	عَسَل – عَسَلِي

Altın – Altın Rengi	ذَهَب – ذَهَبِي
Gül – Pembe	وَرْد – وَرْدِي
Kahve çekirdeği – Kahverengi	بُن – بُنِي

4. Bir şehre, bölgeye, ülkeye, Millete Aidiyet için kullanılır.

Türkiye – Türkiyeli/Türk	تُرْكِيَا – تُرْكِي
Pakistan – Pakistanlı	بَاكِسْتَان – بَاكِسْتَانِي
Japonya – Japonyalı/Japon	اَلْيَابَان – اَلْيَابَانِي
Çin – Çinli	اَلصِّين – اَلصِّينِي
Mısır – Mısırlı	مِصْر – مِصْرِي
İzmir – İzmirli	إِزْمِير – إِزْمِيرِي

Batı – Batılı	عَرَب – عَرَبِي
Doğu – Doğulu	شَرْق – شَرْقِي
Uşak – Uşaklı	عُشَاق – عُشَاقِي

5. Ülkelerin konuştuğu diller ifade edilir.

İtalya – İtalyanca	إِيطَالِيَا – اَلْإِيطَالِيَّة
Türkiye – Türkçe	تُرْكِيَا – اَلتُّرْكِيَّة
Rusya – Rusça	رُوسِيَا – اَلرُّوسِيَّة

6. Master isimler (yapma master/ mastarı sînâî) yapımında kullanılır. Bu tür kullanımlarda kelimeye يَّة eklenir ve sadece müennes biçimleri kullanılır.

İnsan – insanlık	اِنْسَان – اِنْسَانِيَّة
Şahıs – şahsiyet	شَخْص – شَخْصِيَّة
Arka – arka plan	خَلْف – خَلْفِيَّة
İslam – İslamiyet	اِسْلَام – اِسْلَامِيَّة
Şekil – Formalite	شَكْل – شَكْلِيَّة
İç/içeri – İçişleri	دَاخِل – دَاخِلِيَّة
Dış – Dışişleri	خَارِج – خَارِجِيَّة
Cahil – cahiliyet	جَاهِل – جَاهِلِيَّة
Hep – fakülte	كُل – كُلِّيَّة
İlerlemek – ilercilik	تَقَدَّم – تَقَدُّمِيَّة
Meşgul – meşguliyet	مَشْغُول – مَشْغُولِيَّة
Yenilen – yenilgi	مَغْلُوب – مَغْلُوبِيَّة